

Dodelijk water uit Zijldiep

De zomer van 1893 was ontzettend droog. Al in mei heerste er een groot watergebrek, ook aan de Katerslaan, waar de foto is gemaakt in de richting van de Kerkwijk in Nieuw Scheemda.

Hadden de grote boerderijen nog wel een gevulde waterkelder, de waterputten bij de eenvoudige arbeidershuisjes raakten spoedig leeg.

Vooral in Nieuw Scheemda en in 't Waar was dat het geval. De mensen leden dorst, zodat men er uit pure noodzaak toe overging om water uit het Zijldiep in de huishouding te gebruiken.

Dat werd een aantal inwoners fataal, want het water bleek vervuild door de fabrieken langs het Winschoterdiep.

Al snel werden ze ziek en op 25 mei stierf het eerste slachtoffer, gevolgd door de twee maanden oude Imke Drenth.

De ziekteverschijnselen waren hetzelfde: koorts, diaree en braken.

Drie dagen later lagen er al 50 mensen uit Nieuw Scheemda en 't Waar doodziek te bed, in de meeste gevallen kinderen.

Werd eerst nog gedacht aan een besmettelijke ziekte, al snel rees het vermoeden dat de oorzaak het water van het Zijldiep moest zijn.

'Het water in het Zijldiep is bepaald besmet....', schreef de burgemeester op 4 juni aan de officier van Justitie. Het bleek te gaan om tyfus.

Er werd schoon water van elders aangevoerd en voor de verpleging van de zieken waren enkele ziekenbroeders uit Groningen overgekomen. De patienten werden volledig geïsoleerd. Bovendien werden ontsmettingsmiddelen verstrekt

en de kleding van overledenen zonder pardon verbrand.

In vier weken tijd overleden er in Nieuw Scheemda en 't Waar 9 personen, meest kinderen.

Over de onderlinge hulp die werd geboden was men vol lof en met name over het hulpcomité onder leiding van mevrouw Keizer dat eieren, melk, kleding en verschoning aan de zieken verstrekke.

Intussen boog de gemeenteraad zich over de vraag hoe een dergelijke situatie in de toekomst voorkomen kon worden. Er werd besloten een waterput te graven op het schoolplein te Nieuw Scheemda en een Nortompomp te plaatsen in 't Waar.

Over de smaak van het water liepen de meningen uiteen. Er was genoeg water maar het had een zilte bijmaak en was dus ongeschikt als drinkwater.

Het bleef tobben met het water, nieuwe pogingen gaven geen resultaat en het bemeentebestuur liet weten al 400 gulden te hebben uitgegeven, terwijl er nog geen goed drinkwater was.

In 1911, toen er weer een droge zomer was, werden zelfs tonnen drinkwater uit Winschoten gehaald. Pas in de jaren dertig kreeg men waterleiding.

In de periode vanaf 23 mei tot 29 juni 1893 vinden we in allegroningers.nl maar liefst 13 overlijdens in Nieuw Scheemda en t Waar genoteerd.

De namen met een sterretje behoren vrijwel zeker tot de tyfusdode.

Lammechien Telkamp 3 maanden *

Imke Drenth 2 jaar *

Trijntje Penning 26 jaar

Zwaantje Kruizinga 52 jaar

Aaltje Smant 19 jaar *

Anna Lindeman 26 jaar

Christiaan Drent 13 jaar *

Grietje Holtman 52 jaar

Fenno Schaveling 8 maanden *

Hero Smant (broer van Aaltje) 8 jaar *

Anna Drenth (zus van Imke) 8 jaar *

Tjakka Mulder 8 jaar *

Trientje Mellema 21 maanden *